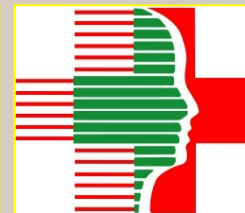
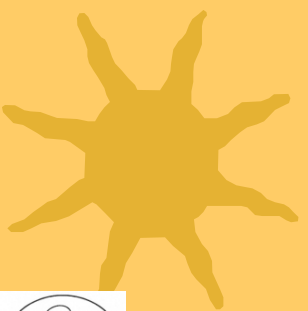

A szoptatás támogatására irányuló program

Dr. Németh Tünde
Gyermekekgyógyász,
pszichoterapeuta
OGYEI

*„Magasztalni kell az anyát
akinek
szeretete nem ismer határt, és
emlőin nevelkedik az egész világ”*

Gorkij

2009.05.12.

Országos Gyermek egészségügyi Intézet
© Németh Tünde

2

Előadás felépítése

- ★ Elmélet – néhány új kutatási eredményről
- ★ Gyakorlat
  - SZTNB
  - EGYÜTT Program
- ★ Melléklet
  - Definíciók
  - Irodalomjegyzék

Természetes táplálás

- ★ Anyai szorongás
- ★ **Egységes információ** (gyerekorvos, védőnő, szülész, szülésznő, szoptatási tanácsadó, dúla)
- ★ Támogató kapcsolat
- ★ Költséghatékony
- ★ Környezetvédő

SZOPTATÁS

TERMÉSZETES TÁPLÁLÁS

Testi

Lelki

EGÉSZSÉG TÁMOGATÁSA

Immunanyagok

Emésztőrendszer számára legkedvezőbb feltételek

Allergia

Koszorúér megbetegedések

Elhízás

Fogmeder alakulása

Beszéd fejlődése

+ ANYA ELŐNYÖK (csökken mell-, petefészekrák, elhízás,
2-es típusú diabétesz – akinek nem volt geszt. diab. – előfordulása)

megeelőzése

anya-gyermek kapcsolat
korai interakció

↓
vegetatív
endokrin
immunrendszer

A SZOPTATÁS VÉDŐFAKTOR

HA NINCS kontraindikáció fontos biztosítani:

A pszichiátriai betegségben szenvedő anya és gyermekük számára a szoptatást.

2009.05.12.

Országos Gyermek egészségügyi Intézet
© Németh Tünde

5

Viselkedés

Csecsemőnél

Éhség, fájdalom

Sírás, nyugtalanság

Stressz

Anyai gondoskodás

Anyai figyelem

Kökönyei Gyöngyi nyomán

HPA tengely aktiválódik

Oxitocin felszabadulás

a csecsemőnél

Stressz válasz ↓

2009.05.12.

Országos Gyermek egészségügyi Intézet
© Németh Tünde

Oxitocin

SZÜLÉS

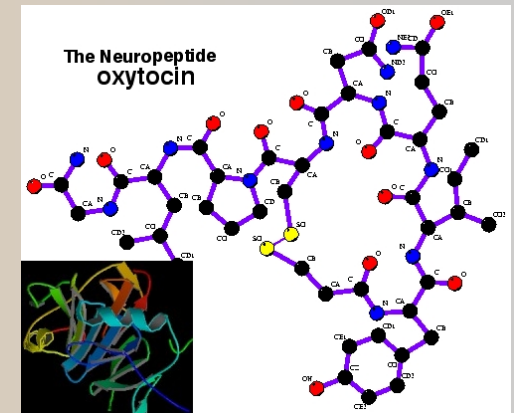
Befolyásolja a hangulatot

a szorongást

a társas kötődést

az anya-gyermek kötődést

kiemelt szerep a bizalom kialakításában

Szoptatás

az OXITOCIN szint $\uparrow$ az ANYÁBAN

ANYAI GONDOSKODÁS, szoptatás

az OXITOCIN szint $\uparrow$ a
CSECSEMŐBEN

2009.05.12.

Országos Gyermek egészségügyi Intézet
© Németh Tünde

SZTNB

- ★ 2005 március: újraalakulás
- ★ 4 munkacsoport: Bababarát Kórház, Bababarát terület, Oktatás- szakkiadványok, Tápszer marketing
- ★ 2005-2006: WHO/UNICEF önfelmérő kérdőívvel 97 kórház szülészeti osztályán felmérés (max. 121 pont, országos átlag 104,5)
- ★ 2005-2006, 2009: Bababarát Kórház, Bababarát Terület Pályázat
- ★ 2008: BB Kórház önfelmérő-felmérő 2006 WHO módosított csomag fordítása, felmérő biztosi képzés, konszenzus megbeszélés „Szoptatás és tudomány”, részvétel a csecsemőtáplálási módszertani levélben a szoptatási rész megírásában

2009.05.12.

Országos Gyermekegészségügyi Intézet
© Németh Tünde

Bababarát Kórház

„Közös kincsünk a gyermek” Nemzeti Csecsemő és
Gyermekegészségügyi Program I/9.

Kritériumai:

- ★ Nemzetközileg elfogadottak
- ★ Minőségbiztosítási kritériumoknak megfelelnek
- ★ Evidenciákkal alátámasztottak
(A kizárólagos szoptatás elérésének irányelvei- ILCA kiadvány)

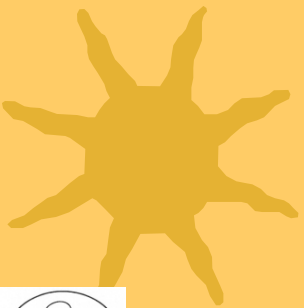
2009.05.12.

Országos Gyermkegészségügyi Intézet
© Németh Tünde

9

Bababarát Kórház cím viselői

- ★ Szent István Kórház, Budapest
- ★ MÁV Kórház, Budapest
- ★ Debreceni Egyetem Orvos- és
Egészségtudományi Centrum Szülészeti és
Nőgyógyászati Klinika – Európában első
- ★ Vaszary Kolos Kórház, Esztergom
- ★ Petz Aladár Megyei Oktatókórház, Győr
- ★ BAZ Megyei Kórház, Miskolc
- ★ Semmelweis Kórház, Miskolc
- ★ Szent Lázár Megyei Kórház, Salgótarján

2009.05.12.

Országos Gyermek egészségügyi Intézet
© Németh Tünde

10

A 6 hónapos korig történő kizárólagos szoptatást ajánló és támogató szervezetek

- ★ World Health Organization
- ★ United Nations Children's Fund
- ★ American Academy of Pediatrics
- ★ American College of Obstetricians and Gynecologists
- ★ American Academy of Family Physicians
- ★ Academy of Breastfeeding Medicine
- ★ ESPHGAN
- ★ Számos egyéb egészségügyi szervezet

10 lépés a sikeres szoptatáshoz

WHO/UNICEF közös állásfoglalása

1. A kórház rendelkezzen írásos szoptatási irányelvekkel, amelyeket rendszeresen ismertessenek az egészségügyi dolgozókkal.
2. Minden egészségügyi dolgozó kapjon megfelelő gyakorlati felkészítést az irányelvek alkalmazásához.
3. Tájékoztassanak minden várandós anyát a szoptatás előnyeiről és módjáról.
4. Segítsék hozzá az anyákat, hogy az újszülöttet már a születést követő első félórában a mellükre tehessék.
5. Mutassák meg az anyáknak, hogyan kell szoptatni és a tejelválasztást fenntartani, még akkor is, ha valamilyen okból el vannak különítve újszülöttjüktől.

10 lépés a sikeres szoptatáshoz

WHO/UNICEF közös állásfoglalása

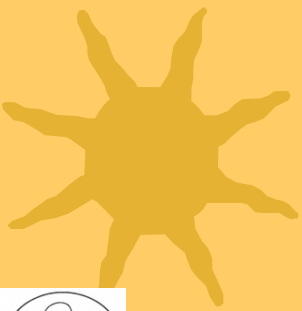
---

6. Csak orvosi indikáció esetén kapjon a csecsemő anyatejen kívül más ételt vagy italt.
7. Legyen általános gyakorlat az anya és az újszülött együttes elhelyezése a nap 24 órájában.
8. Ösztönözzék az anyákat, hogy az újszülött igényeinek megfelelően szoptassanak.
9. A szoptatott csecsemőknek ne adjanak cumit.
10. Támogassák a szoptatást segítő anyacsoportok létrehozását és az egészségügyi intézményekből távozó anyákat irányítsák ezekhez.

Első életévüket betöltött csecsemők (%) kizárólagos szoptatásának alakulása

Év	0-119. nap	120-179. nap
1997	49,6	23,1
1998	54,3	27,0
1999	57,3	29,5
2000	59,4	31,5
2001	61,9	34,7
2002	63,5	36,9
2003	65,3	40,5
2004	59,0	35,5
2005	60,7	39,4

Forrás: Védőnői jelentés KSH

2009.05.12.

Országos Gyermek egészségügyi Intézet
© Németh Tünde

14

Bababarát Terület

★ Célja:

- Legyen elfogadott a házon kívüli szoptatás
- Épüljenek az intézményekben szoptató szobák, pelenkázó helyek, gyermekjátsszók

★ 30 Bababarát Terület 2007, 2008

★ Rendszeres ellenőrzésük megtörtént

★ Pályázati eredményhirdetés 2009 június

Megvalósult eredmények

Honlap:

- ★ www.sztnb.hu honlap

Kiadványok:

- ★ Indítvány – A szoptatás védelme, támogatása és elősegítése Európában c. kiadvány
- ★ Bizonyítékok „A sikeres szoptatáshoz vezető tíz lépés”-hez c. kiadvány
- ★ DVD – Sikeres szoptatáshoz vezető 10 lépés a Bababarát Kórházban
- ★ A kizárólagos szoptatás elérésének irányelvei- ILCA (International Lactation Consultant Association) c. kiadvány
- ★ A szoptatás- hogyan segítsük a sikert (Unicef, Copenhagen), fordítás, kiegészítésekkel és az eredeti kiadvány megjelenése óta megváltozott irányelvek szerinti módosításokkal
- ★ Szoptatás atlasza (The Breastfeeding Atlas 3rd edition, 2005. Texas) angol nyelven – 148 példányban vettük meg, mely színes fotókkal és Cd-vel, valamint Dr. Cholnoky Péter gyermekgyógyász professzor magyar nyelvű mellékletével
- ★ Gyakorlati útmutató a szoptatás segítéséhez 2009.

Az utóbbi négy kiadványnak OTH segítségével való eljuttatása a szülészetre és az alapellátásba

Konferenciák:

- ★ A szoptatás védelme és támogatása konferencia 2006. 03. 24-én 235 fő részvételével
- ★ Szoptatás elmélete és gyakorlata 2009. április 25. (Oftex 7 ETI 9 akkreditációs pont)

2009.05.12.

Országos Gyermekegészségügyi Intézet
© Németh Tünde

EGYÜTT Program

A szülés előtti, szülést követő mentális zavarok felismerése és kezelése az anya-gyerek egységben

- ★ **Modell Program – OGYEI és a Szent János Kórház Pszichiátriai- és Gyermekosztályának együttműködésében**
- ★ **Lehetőség a szoptatás fenntartására**

További előnyök:

- ★ **ANYA részére:**
  - gondozás megtanulása
  - intuitív szülői szerep megtanulása
  - anyai szerep megerősítése
  - önértékelés megerősítése
  - kórházi tartózkodás időtartamának csökkentése
  - otthoni beilleszkedés zökkenőmentesítése
- ★ **GYEREK részére:**
  - szeparáció elkerülése
  - kötődés elősegítése, megerősítése

Köszönöm a figyelmet!
nemethu@ogyei.hu

2009.05.12.

Országos Gyermek egészségügyi Intézet
© Németh Tünde

18

Javaslat a csecsemőtáplálás kategóriáira, a WHO definíciói alapján, mely megfelel az EU által javasolt definícióknak is (Community Health Monitoring Programme)

- ★ **Kizárólagos szoptatás** (exclusive breastfeeding): a csecsemő kizárólag anyatejet kap édesanyjától, vagy lefejt anyatej formájában, és semmi egyéb ételt vagy italt a csepp- vagy szirupkiszەرelésű vitamin-, ásványi anyag-, vagy gyógyszerkészítmények kivételével.

- ★ **Szoptatás folyadékkiegészítéssel** (predominant breastfeeding): a csecsemő elsődleges tápláléka az anyatej. Emellett kap: vizet és/vagy víz alapú italokat is és/vagy szájon át adható rehidrációs készítményt és/vagy vitamin-, ásványi anyagok és gyógyszerek csepp-, vagy szirupkiszەرelésű formáit, esetleg rituális italokat (kis mennyiségben) – *a víz, a gyümölcslé, és a cukrozott teák kivételével semmilyen más folyékony ételnemű nem megengedett ebben a fogalomban.*

- ★ **Vegyes** (complementary breastfeeding): anyatej mellett szilárd vagy félig szilárd táplálékot kap a csecsemő pl. gyümölcspép, tápszer, tejpép, főzelék.
- ★ **Mesterséges**: a csecsemő egyáltalán nem kap anyatejet.

Definíciók

- ★ **Kizárólagos (exclusive) szoptatás:** a csecsemő kizárólag anyatejet kap édesanyjától vagy szoptatós dajkájától szoptatás vagy lefejt anyatej formájában, semmi egyéb ételt vagy italt – a csepp- vagy szirupkiszerelesű vitamin-, ásványi anyag- vagy gyógyszerkészítmények kivételével.
- ★ **Folyadékkiegészítéses (predominant) szoptatás:** a csecsemő elsődleges tápláléka az anyatej. Emellett azonban a csecsemő kap vizet vagy vízalapú italokat is; szájon át adható rehidratációs készítményt; vitaminok, ásványi anyagok és orvosságok csepp- vagy szirupkiszerelesű formáit; esetleg rituális italokat (kis mennyiségben). A gyümölcslé és a cukrozott teák kivételével semmilyen folyékony ételnemű nem megengedett ebben a fogalomban.
- ★ **Kevert táplálás (complementary breastfeeding):** a csecsemő az anyatej mellett szilárd (vagy félig-szilárd) táplálékot is kap.
- ★ **Nincs szoptatás:** a csecsemő nem kap anyatejet.
- ★ A kizárólagos és folyadékkiegészítéses szoptatás összességét teljes szoptatásnak hívjuk.
- ★ A „Kiegészítő táplálás” nem tesz különbséget a tápszeres és a tápszer nélküli kiegészítő táplálás között.

Irodalomjegyzék

- ★ American Academy of Pediatrics, Policy Statement, Breastfeeding and the Use of Human Milk, revised, **Section on Breastfeeding** PEDIATRICS Vol. 115 No. 2 February 2005, pp. 496-506 <http://aappolicy.aappublications.org/cgi/content/full/pediatrics;115/2/496>
- ★ American Academy of Family Physicians Breastfeeding Position Paper (évszám kell) <http://www.aafp.org/online/en/home/policy/policies/b/breastfeedingpositionpaper.html>
- ★ Global Strategy for Infant and Young Child Feeding Geneva 2003 http://www.who.int/nutrition/publications/gi_infant_feeding_text_eng.pdf
- ★ Planning for Global Strategy for Infant and Young Child Feeding 2006 http://www.who.int/nutrition/publications/Planning_guide.pdf
- ★ Protection, promotion and support of breastfeeding in Europe: a Blueprint for action Dublin 2004
- ★ Protection, promotion and support of breastfeeding in Europe: a Blueprint for action Dublin 2005-2006
- ★ Complementary Feeding: A Commentary by the ESPGHAN Committee on Nutrition, Medical Position Paper, Journal of Pediatric Gastroenterology and Nutrition, 46:99-110, 2008
- ★ Cumisüveg és Tudomány
SZTNB állásfoglalása a kampánnyal kapcsolatban (2008. július 16)
(Az SZTNB honlapjáról letölthető: www.sztnb.hu)

